

Руслан КУНЬО

аспірант кафедри
адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИРУ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Міжнародні організації та об'єднання відіграють ключову роль у розбудові миру та врегулюванні військових конфліктів, будучи посередниками, гарантами виконання домовленостей і платформами для дипломатичного діалогу.

Теоретико-прикладні аспекти дослідження ролі міжнародних організацій в контексті функціонування сучасних безпекових студій вивчала велика кількість провідних науковців України. Зокрема такі: Н. С. Сидоренко, С. О. Шевченко, Н. А. Липовська, Л. Р. Наливайко, О. С. Ядловська, Т. М. Алфьорова, Т. М. Лежнева, С. В. Черноп'ятов та інші, що свідчить про актуальність цієї теми.

Організація Об'єднаних Націй є однією з найважливіших структур, що забезпечує міжнародну безпеку, направляючи миротворчі місії до зон конфлікту, впроваджуючи санкції проти агресорів і сприяючи переговорам між сторонами. Рада Європи та ОБСЄ здійснюють моніторинг дотримання прав людини та демократичних норм, допомагаючи запобігати ескалації напруженості. НАТО, хоча й є військовим альянсом, але також сприяє стабілізації ситуації в кризових регіонах через колективну безпеку, військову допомогу та гуманітарні операції.

Європейський Союз використовує економічні важелі, дипломатичний вплив і миротворчі місії для врегулювання конфліктів у сусідніх країнах. Крім міждержавних структур, значну роль відіграють неурядові організації, які здійснюють гуманітарну допомогу, займаються відновленням зруйнованих регіонів і працюють над примиренням громад. Отже, міжнародні організації й об'єднання створюють комплексний механізм мирного врегулювання конфліктів, об'єднуючи дипломатичні, економічні, військові та гуманітарні інструменти для досягнення стабільності й безпеки у світі.

У контексті цього варто зазначити, що корупція є серйозною загрозою для ефективної діяльності міжнародних організацій у розбудові миру та врегулюванні військових конфліктів, оскільки вона підриває довіру до миротворчих процесів, ускладнює розподіл гуманітарної допомоги та сприяє збереженню конфліктних ситуацій. У багатьох випадках корумповані уряди або місцеві еліти використовують міжнародну фінансову та гуманітарну підтримку у власних інтересах, що призводить до неефективного використання ресурсів, відсутності належної допомоги для постраждалих і навіть подальшого розпалювання конфліктів. На це вказує велика кількість досліджень Н. С. Сидоренко та А. С. Наумика.

Зокрема, у своїх наукових дослідженнях вони зазначають про необхідність боротьби з корупцією в міжнародних організаціях саме на інституційному рівні [1; 2].

Теоретико-прикладні аспекти ролі міжнародних організацій у розбудові миру та врегулюванні військових конфліктів охоплюють наукові підходи до аналізу конфліктів, механізми їх вирішення та практичні методи їх застосування. Теоретичні основи включають концепції колективної безпеки, міжнародного права, теорії конфліктів і медіації, які визначають, як саме міжнародні організації можуть ефективно впливати на перебіг конфліктів. Наприклад, концепція колективної безпеки, закладена в Статуті ООН, передбачає, що агресія проти однієї держави розглядається як загроза міжнародному миру, що виправдовує застосування санкцій, миротворчих операцій або навіть військового втручання для відновлення стабільності.

Варто зазначити, що сучасна теорія міжнародного права обґрунтовує юридичні засади врегулювання конфліктів через механізми арбітражу, судового розгляду та примусу до виконання рішень міжнародних судових інстанцій. З погляду прикладних аспектів діяльність міжнародних організацій реалізується через такі інструменти, як дипломатичне посередництво, економічні санкції, миротворчі місії, гуманітарна допомога та післяконфліктна відбудова. Дипломатичне посередництво включає медіацію між сторонами

конфлікту та організацію мирних переговорів, як це відбувалося, наприклад, у випадку Мінських угод щодо війни на сході України. Економічні санкції є засобом примусу держав-агресорів до припинення бойових дій шляхом обмеження їхніх фінансових і торговельних можливостей, як це відбувалося у випадку санкцій ЄС і США проти росії після 2014 року. Миротворчі місії ООН та регіональних організацій здійснюють моніторинг припинення вогню, захист цивільного населення та підтримання безпеки, що було застосовано в багатьох конфліктах, зокрема в Боснії і Герцеговині, Косово та Сьєрра-Леоне. Гуманітарна допомога, яку надають міжнародні організації, такі як Червоний Хрест, спрямована на порятунок життів, забезпечення постраждалих їжею, ліками та житлом, що є критично важливим у зонах конфлікту. Післяконфліктна відбудова включає розмінування територій, відновлення інфраструктури, реформування державних інституцій та примирення суспільства, що є важливим етапом забезпечення довготривалого миру, як це спостерігалось після громадянських війн в Африці та Балканах.

Тим не менш, на сьогодні типологія миротворчих механізмів міжнародних міжурядових організацій ще не сформована до кінця. Всі вказані механізми миротворчості не мають чіткого юридичного закріплення, тому в різних дослідженнях можна зустріти різну типологію миротворчих механізмів і різні варіанти їх назв [1; 2].

На нашу думку, міжнародні організації використовують комплексний підхід, поєднуючи теоретично обґрунтовані методи та практичні механізми мирного врегулювання конфліктів, що дозволяє ефективно реагувати на загрози глобальній безпеці.

Отже, міжнародні організації та об'єднання відіграють ключову роль у розбудові миру та врегулюванні військових конфліктів, поєднуючи дипломатичні, правові, економічні, військові та гуманітарні механізми. Вони діють на основі теоретичних концепцій колективної безпеки, міжнародного права та конфліктології, що дозволяє застосовувати ефективні методи врегулювання, такі як посередництво, санкції, миротворчі операції та гуманітарну допомогу. Практична діяльність міжнародних організацій спрямована як на запобігання конфліктам, так і на їх вирішення та післяконфліктну відбудову. Такий комплексний підхід забезпечує довготривалу стабільність і сприяє зміцненню міжнародного миру.

1. Сидоренко Н., Брагіна К., Наумик А. Інноваційні детермінанти боротьби з корупцією та незаконним збагаченням в органах місцевого самоврядування України як аспект національної безпеки: теорія та практика. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VIII міжнародної науково-практ. конф., м. Дніпро, 15 берез. 2024 р. С. 122–124.

2. Наумик А. С., Сидоренко Н. С. Боротьба з корупцією в умовах соціально-економічної невизначеності. Сучасний огляд науково-практичних засад. *Науково-практичний альманах «Інноваційна наука»*. 2025. Т. 1.

3. Khvist V. Функції та форми участі міжнародних організацій у світополітичних процесах і врегулювання міжнародних конфліктів. *Acta de historia & politica: saeculum XXI*. 2022. № 04. С. 36–46. URL : <https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2022.04.036> (дата звернення: 07.02.2025).

4. Липовська Н. Актуальні питання сучасної кризи міжнародного права. Sectoral research XXI: characteristics and features : V International Scientific and Theoretical Conference, Chicago, 3 лют. 2023 р. С. 164–168.

Микола МІХЄСВ

адвокат, експерт Консультативної місії Європейського Союзу в Україні, аспірант Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України (м. Київ, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-5384-5985>

АКТУАЛЬНІ ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ ДО СТАНДАРТІВ ЄС АМІНІСТРАТИВНИХ ПРОВАЖДЕНЬ УКРАЇНИ ЯК ЗАСІБ ГАРАНТУВАННЯ ПРАВ, СВОБОД І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН

Надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС у 2022 році, і як наслідок, адаптація України до європейського правового простору вимагає повномасштабного реформування правової системи України на основі принципів та стандартів країн ЄС. При